

NARCISA SALVADOR
Responsable de la Direcció de Serveis d'Estudis
d'Activitats Econòmiques i Ocupació
de l'Ajuntament de Barcelona

Dinàmica del mercat laboral barceloní

Papers, Regió Metropolitana de Barcelona
núm, 40, novembre 2003, pàgs. 99-107

1 Tendències de fons: dues trajectòries excel·lents**2 Els barcelonins actius****3 Un fort avenç femení****4 Substituint activitats****5 Una nova etapa****6 Porta 22: identificar i fer accessibles els canvis**

L'article repassa les característiques més destacades de l'evolució del mercat de treball de la ciutat de Barcelona, així com la seva situació actual i els reptes que es planteja a curt i mig termini. L'anàlisi parteix de l'extraordinàriament positiva dinàmica que aquest mercat ha experimentat els darrers anys, la qual cosa l'ha portat a plantejar-se un nou model d'acció des de l'Administració local. En aquest sentit, cal fer una reflexió per tal d'afrontar aspectes com la qualitat de l'ocupació o els reptes de l'ampliació de la Unió Europea; i d'altra banda, cal plantejar noves eines per a aquesta acció, com en el cas de l'Ajuntament de Barcelona és la Porta 22, un espai especialitzat en ocupacions de futur.

El artículo repasa las características más destacadas de la evolución del mercado de trabajo de la ciudad de Barcelona, así como su situación actual y los retos que se plantean a corto y medio plazo. El análisis parte de la extraordinariamente positiva evolución que este mercado ha experimentado en los últimos años, lo cual ha llevado a plantearse un nuevo modelo de acción desde la Administración local. En este sentido, debe hacerse una reflexión para afrontar aspectos como la calidad del empleo o los retos de la ampliación de la Unión Europea; y por otro lado, deben plantearse nuevas herramientas para esta acción, como en el caso del Ayuntamiento de Barcelona ya es Porta 22, un espacio especializado en ocupaciones de futuro.

The article goes over the most outstanding features of the evolution of labour market in the city of Barcelona, as well as the current situation and the challenges raised in the short and mid term. The analysis is based in the extraordinarily positive dynamics that this labour market has experimented during last years, what has led it to a new model of action from Local Administration. In this sense, a reflection must be done in order to cope with some aspects like the quality of the employment, or the challenges that the enlargement of EU may imply; and on the other hand, new tools should be carried out for this action, as in the case of the Barcelona City Council is already Porta 22, a new space devoted to the skills required in the future for the labour market.

L'article analyse les caractéristiques plus remarquables de l'évolution du marché de l'emploi de la ville de Barcelone, ainsi que la situation actuelle et les défis prévus à court et à moyen terme. L'analyse est basée sur la dynamique extraordinairement positive que ce marché a connu durant les dernières années, fait qui a contribué à proposer un nouveau modèle d'action de l'Administration locale. C'est dans ce sens qu'une réflexion doit être faite afin de faire face à certains aspects tels comme la qualité de l'emploi ou les défis que l'ampliation de l'Union Européenne peut impliquer; et d'autre part, de nouveaux instruments devraient être proposés pour cette action, comme c'est le cas de la Ville de Barcelone où la «Porte 22» est déjà un nouvel espace consacré aux qualifications exigées par le marché de l'emploi futur.

La dinàmica del mercat laboral barceloní reflecteix uns canvis substantius. Som davant d'un model que ha estat capaç d'arribar a creixements bastant per sobre de les seves expectatives, que inclouen una proporció de dones difícil d'haver previst, que ja no és en termes genèrics un model que presenta situacions d'atur, sinó de déficit de mà d'obra, que acaba el cicle amb variacions significatives de l'estructura productiva sectorial. En fi, un model molt obert, amb noves possibilitats i nous riscos, però que ha resolt en bona part el que havien estat els seus principals desequilibris, potser a excepció de l'excés de treballadors eventuais i d'un ajust més fi entre la formació i la qualificació del capital humà disponible i la que demanda el sistema productiu. Sens dubte, després d'una etapa de tants canvis, s'imposa una reflexió sobre les tendències i la situació actual, així com respecte al que suposa com a nou punt de partida. Caldria fer-ho.

El propòsit d'aquesta nota es limita a sintetitzar l'evolució d'alguns aspectes que semblen especialment explicatius dels canvis operats sobre aquest important factor de la producció a la ciutat de Barcelona.

1 Tendències de fons: dues trajectòries excel·lents

La primera constatació quan s'observa la marxa del factor treball a la ciutat és la d'una trajectòria literalment extraordinària, tant de l'ocupació com de l'atur.

Les sèries llargues, que tant agraden als economistes i tan difícils solen ser d'obtenir en termes homogenis,

evidencien unes tendències de fons tremendament positives els últims tres quinquennis.

En el període de 16 anys que s'estén del 1986 al 2002, la creació de llocs de treball a la ciutat –mesurada en afiliacions a la Seguretat Social¹– presenta una taxa interna anual acumulativa que ha assolit el 2,2%. Cal recordar que és un valor que incorpora etapes de crisi i de represa, i que, com a velocitat subjacent a les oscil·lacions del cicle, mostra una considerable fortalesa.

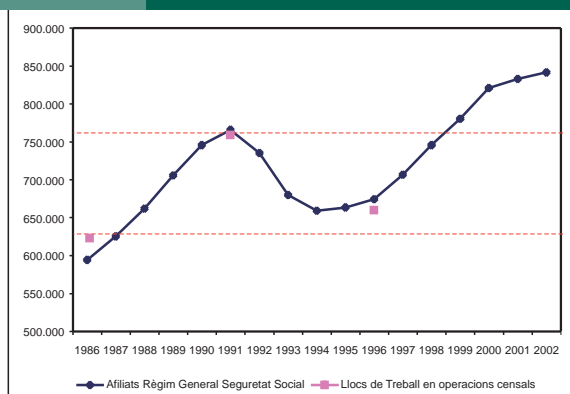
Per situar la significació d'aquesta magnitud, potser cal comparar-la amb l'1,1% de la Unió Europea² durant l'últim quinquenni (1995-2002), que per cert és pràcticament coincident amb la dels Estats Units. Doncs bé, a més, si a Barcelona s'agafa només aquesta etapa 1995-2002, la taxa mitjana se situa en un certament excepcional 3,45% anual.

Com a conseqüència, s'han batut tots els rècords: a finals del 2002 la ciutat de Barcelona presenta els majors registres d'ocupació de la seva història, fins a passar els 965.000 afiliats a la Seguretat Social entre el Règim General i el d'Autònoms³, amb una aportació neta a l'entorn de 170.000 nous afiliats en el període. Però, a més, l'alentiment de l'economia del 2001 i el 2002 no ha impedit que es continuï generant llocs de treball –evidentment amb menor empenta–; fins i tot el 2003 continua aportant xifres positives. Som davant una altra situació insòlita; es creen llocs de treball amb creixements del PIB, pels quals al cicle anterior corresponia destrucció d'ocupació.

Així s'arriba a una taxa d'activitat del 72,5%, que supera l'europea en 3 punts. Ho fa per als homes (amb el 80% enfront del 78% comunitari) i per a les dones (amb el 63% enfront del 60% europeu). També s'ha convergit amb Europa en la taxa d'ocupació, que el 4t trimestre del 2002 era del 64,1% a la ciutat enfront del 63,9% de l'última disponible a escala europea, corresponent a l'any precedent.

El punt de partida del període analitzat, la segona part de la dècada de 1980, difícilment feia preveure unes expectatives que portarien fins als valors actuals. Hi ha un conjunt de fenòmens que ho han propiciat, com

Figura 1 Afiliats al règim general de la Seguretat Social 1986-2002

Nota: Quart trimestre de cada any.

¹ Les comparacions dels valors d'afiliació a la ciutat amb els llocs de treball que registren els censos i els padrons, mostren suficient correspondència –quasi identitat– com per permetre l'ús d'aquesta font per a aquest propòsit. ² Segons les EPA d'Eurostat.

³ La inclusió dels mutualistes portaria el contingut fins a molt a prop del milió.

l'apertura a Europa, la devaluació de la pesseta, el valor d'equiparació d'aquesta amb l'euro, la moderació de salaris i preus, l'enorme caiguda del preu del diner, les remeses de fons estructurals –que s'han estimat com a causants de l'1% de creixement del PIB espanyol–, les grans inversions a Barcelona del període preolímpic, l'impacte de la marca Barcelona en termes internacionals, les noves grans inversions lligades a projectes de diversa índole com ho és recentment el Fòrum de les Cultures 2004, i les variacions territorials en la problemàtica de l'oferta turística internacional. Potser serien les raons principals en el camp de l'economia.

Però hi ha un altre aspecte; el fet que per part de l'oferta de capital humà s'ha pogut respondre a un fenomen de la demanda de tal envergadura. En primer lloc, perquè al punt de partida hi havia un gran estoc d'atur; a més, perquè en el període han arribat a l'edat de treballar els contingents del *baby boom* dels anys seixanta i setanta del segle XX; d'una manera extraordinàriament important, per la incorporació de la dona al món del treball; i, finalment per la regularització dels immigrants. A això caldria afegir, encara que en menor quantia, les variacions degudes a l'aflorament de treballadors en situació irregular i, fins i tot, a certs canvis metodològics de les bases estadístiques.

En termes d'atur, la visió panoràmica és, així mateix, realment favorable. Dels 100.000 aturats registrats a l'Inem a meitat dels anys vuitanta, als 46.000 de finals del 2002 (46.246 a 31 de maig del 2003) hi ha un llarg recorregut, amb les oscil·lacions pròpies de l'economia al seu si; amb una pujada enorme i sobtada del

1993 al 1994 que es recupera en un parell d'anys, i amb l'absorció important i sistemàtica d'atur del 1994 al 2000, que situa la ciutat en rècords de la taxa fins al 6,1% de desembre d'aquell any.

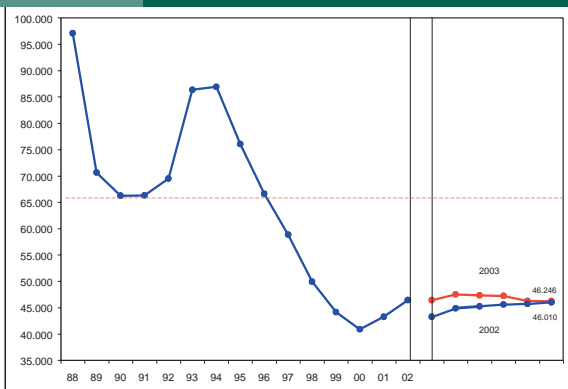
Cal afegir que la petita remuntada que correspon als últims dos anys i mig d'afebliment de l'economia només ha repercutit en un augment de tres dècimes d'aquest índex, dibuixant un perfil ben pla, que no té res a veure doncs amb la crisi anterior. Un apunt conjuntural: els últims quatre mesos s'observa, altre cop, quatre registres seguits favorables per més que les variacions són molt febles; el fet és que torna a menguar el nombre de persones sense feina.

Paral·lelament s'han manifestat dèficit significatius d'efectius en determinades branques productives i per a diferents perfils professionals. Alguns experts insisteixen que s'ha passat d'una economia d'atur a una de caire totalment oposat on s'imposa preveure que la disposició suficient de mà d'obra no es converteixi en un significant factor limitatiu, donats els estocs d'atur i l'evolució demogràfica.

No ha estat només una realitat que ha deixat curts tots els pronòstics, és que a més inclou una millora més significativa per als col·lectius que estaven en pitjor situació: les dones, els joves i els aturats de llarga durada. A més, com s'ha dit, s'està generant demanda neta de mà d'obra amb uns registres de PIB que abans causaven atur, i és un fet que les dificultats de l'economia l'últim bienni no han tingut com a conseqüència l'enorme destrucció que es va registrar en l'etapa anterior.

No pot ser aliè a aquesta evolució el gran canvi en l'estructura productiva barcelonina, on la indústria, protagonista de les majors oscil·lacions del 1990, ha perdut protagonisme, i la preponderància del terciari ha assolit nivells extraordinaris. Així mateix, les activitats emergents en les quals la ciutat ha anat afermant-se presenten, amb caràcter global, una resposta menor a les variacions conjunturals. Evidentment, també influeix el fet que l'economia internacional i l'espanyola reflecteixen dificultats, però no de la fondària i amb la rapidesa que es van manifestar a la primera part dels anys noranta del segle XX. Encara es podrien considerar altres qüestions, com el fet que les empreses estan molt més modernitzades i menys endeutades que quan es va produir la crisi anterior, que les autoritats monetàries han reaccionat amb celeritat, que les eco-

Figura 2 Evolució de l'atur registrat de Barcelona. 1988-2003

Nota: De 1988 al 2002, aturats a 31 de desembre.

nomies familiars, després de l'expansió, han pogut mantenir un bon nivell de consum, que els sindicats i els empresaris han introduït mesures com l'adaptació del recompte anual horari amb major flexibilitat...

2 Els barcelonins actius

L'Institut Nacional de Estadística ha fet públic recentment un avenç del cens de població corresponent a l'any 2001. Ens permet així, una altra aproximació als canvis dels últims anys en valors de referència. Un altre cop ens aporten sorpreses. Si Barcelona havia cedit població des de 1979, el cert és que entre el 1996 i el 2001 aquesta tendència ja no és tan manifesta, i pràcticament es manté el nombre d'habitants al llarg del període. Però així i tot, la població activa presenta un increment proper a les 50.000 persones, la qual cosa ve a representar un creixement del 7% sobre el seu valor inicial. Tornen a ser guarismes inesperats que revelen una millora dels índex de dependència entre la població que entra al mercat de treball i la que resta fora. Que possibiliten una millora de renda de les famílies. Que, òbviament, es donen perquè la bonança econòmica d'aquests anys ha animat a més gent a incorporar-se a tasques productives. O si es vol, la forta demanda ha pressionat sobre els possibles jaciments d'actius.

Tres quartes parts d'aquest augment d'incorporació a les tasques productives correspon a les dones. Del 1996 al 2001 creixen el 13%. Més de dos dígitos en una ciutat madura, en un sistema metropolità difusor de residència i d'activitat. A més, l'augment afecta tots els grups d'edat de la població femenina. El document donat a conèixer per l'INE situa Barcelona com la ciutat que gaudeix de taxes d'activitat femenina més altes i d'atur femení més baixes de les sis gran ciutats espanyoles. Per al vector masculí l'augment més intens d'ocupació es concentra en els més joves de 24 anys.

Els canvis que reflecteix aquesta informació ofereixen per a la ciutat un avenç de gairebé quatre punts en la taxa global d'activitat –no aporta encara els valors de la taxa específica–, un fort augment del ritme de creació de llocs de treball i un espectacular descens de la taxa d'atur, del 20,6% al 1996 fins al 10,9% a final del quinquenni. Un gran canvi d'escala que és paral·lela en els dos sexes i que afecta tots els grups d'edat, però revesteix especial intensitat entre els jo-

ves. D'acord amb aquesta font, Barcelona seria la ciutat amb menor taxa d'atur global de les sis majors urbs espanyoles.

Hi ha una altra característica, també estructural, que té una alta significació. Òbviament, l'abast del mercat de treball de Barcelona és metropolità. Un àmbit cada cop més ampli i més interrelacionat, com posa de manifest –entre altres– l'última informació que ens arriba de l'*Enquesta Metropolitana* referida a 2000 i que molt recentment ha vist la llum. De la pròpia *Enquesta* es dedueix que l'autocontenció més alta –de bon tros– es dona a la ciutat de Barcelona, i que les variacions que s'han donat el quinquenni 1995-2000 en els diferents àmbits, cada cop més oberts, ofereix una disminució de l'autocontenció de la ciutat central del 2,5%, mentre que la primera corona arriba al 5% (el doble) i la segona corona al 10% (el quàdruple).

Així doncs, la capacitat de la ciutat per fixar activitat al seu territori ha estat molt positiva, i a més, els seus residents hi participen àmpliament, de manera que, encara que el capital humà és un factor molt làbil i el model de mobilitat metropolità és potent i creixent, a més de ser un element de fortalesa del sistema, el contingent d'actius del nucli central no es debilita.

3 Un fort avenç femení

La pauta de comportament per gènere a Barcelona ha estat semblant a la que s'ha observat a Europa i a Espanya: de la generació d'ocupació, la part més important correspon al vector femení.

L'economia de Barcelona tradicionalment ha presentat una participació de la dona en el món del treball superior a la del seu entorn.

Les dones han estat molt presents en salut, educació i treballs socials, que s'han revelat jaciments de generació d'ocupació neta. Els últims temps s'ha tendit cap a una evolució més paritària al comerç, la intermediació financera, el transport i les comunicacions. Ha avançat remarcablement en els perfils professionals i tècnics, si bé no ho ha aconseguit en l'estrat més alt, on el nombre d'homes encara continua nodrint la majoria dels efectius.

La taxa d'ocupació barcelonina, 10 punts més alta que la mitjana espanyola, ha solventat el *gap* que la sepa-

rava de la taxa europea, en passar de 4,5 punts al darrera a una distància de només 7 dècimes entre el 1998 i el 2001, encara que manté la distància de 19 punts que la separen de la taxa masculina: la mateixa diferència que es dona a Europa.

El descens de l'atur ha beneficiat de manera categòrica les dones. Efectivament, el nombre d'aturades a Barcelona ha caigut el 39,2% en la dècada entre el 1991 i el 2001, amb especial incidència al col·lectiu de dones joves, que comptabilitzen una caiguda de l'atur del 84% per al segment de menys de 20 anys i del 76% per a les de 20 a 24 anys. Només l'estrat de més de 55 anys no aconsegueix cap millora, sinó que acumula més atur.

De fet, el nivell de formació i l'edat determinen en gran mesura el comportament de l'activitat femenina. A majors nivells de qualificació correspon més presència laboral. En un estudi de la Direcció d'Estudis sobre activitats econòmiques i ocupació, on s'han creuat les últimes dades censals⁴ d'edat, sexe, formació i activitat, es fa palès que a nivells alts de formació les taxes d'activitat per gèneres són molt similars. Als estrats de 25 a 39 anys tan sols hi ha 3 punts de diferència. Malgrat això, per als que només tenen la primera etapa d'EGB, entre els mateixos grups d'edat, la diferència passa a ser de 26 punts.

Així, amb una mateixa escala de la piràmide d'edats, l'educació marcava pautes de gran divergència: de 3 a 26 punts percentuals.

Si es pren l'òptica de l'edat, s'observa que així com entre les universitàries i els universitaris joves els indicadors són altament semblants, per a l'estrat de 40 a 54 anys la diferència de taxes d'activitat entre homes i dones arriba als 11 punts. Però quan en la mateixa edat es compara l'activitat dels que tenen menor qua-

lificació, la suma dels impactes d'edat i formació eleva fins a 45 punts la diferència entre el vector femení i el masculí. La suma de model sociocultural, edat i qualificació reflecteix clarament el seu significat en termes quantitius.

En general, el treball de la dona és encara més precari i està pitjor pagat, però avança en totes les àrees i ho fa de manera sistemàtica, tot dibuixant progressivament cada cop un futur més paritari.

Avui les cohorts de joves que s'incorporen a l'activitat remunerada superen les de les que es jubilen, de manera que es propicia de manera natural un progrés gradual de participació. A més, quant més joves són, és més elevada la seva qualificació, i en conseqüència presenten uns indicadors molt més igualitaris. Així que el simple canvi demogràfic opera de manera decisiva sobre les expectatives.

4 Substituint activitats

Entre les transformacions que ha experimentat la ciutat de Barcelona, una de grau superlatiu és la que es plasma en l'estructura productiva, que aquí, òbviament, s'enfoca des del punt de vista de l'ocupació.

En només 16 anys la terciarització ha fet un tomb superlatiu. El 1986, de cada 100 llocs de treball a la ciutat 57 eren de caràcter terciari. El 2002 ho són 80 de cada 100. Alhora, és clar, la indústria ha passat del 37% al 14%. Ha estat un procés sistemàtic i imparable. Un procés que han experimentat en grau similar –i fins i tot superior– les economies dels països pioners en innovació, i que es concentren especialment a les grans ciutats i les grans àrees metropolitanes de les regions més avançades, i que ens mostra com aquesta és una pauta que sustenta excel·lents dinàmiques de l'economia. Una pauta altament convenient.

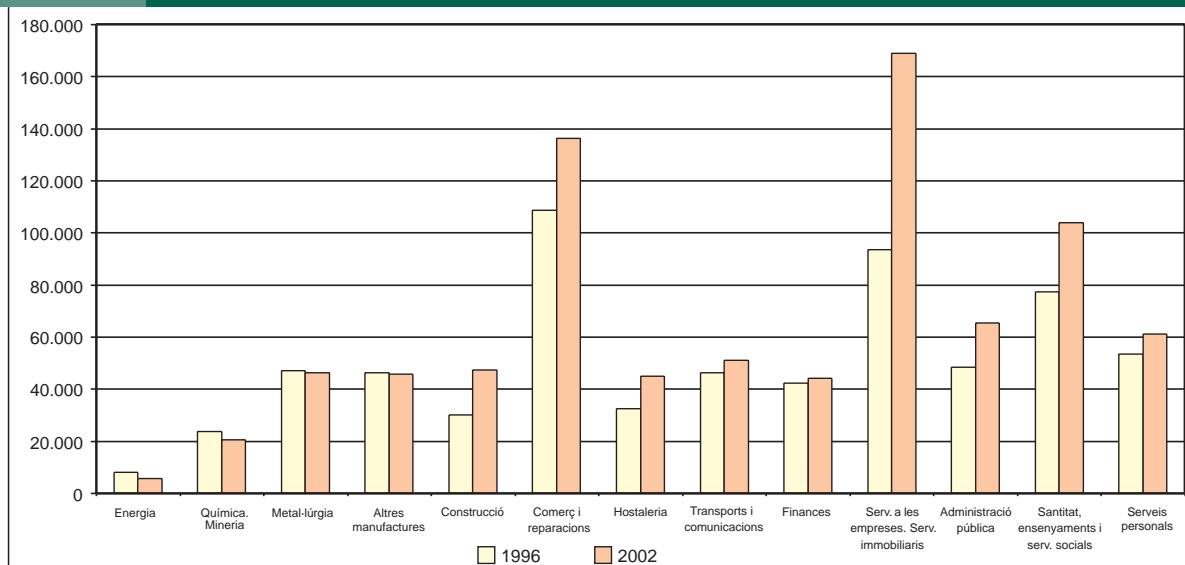
⁴ Corresponents al 1996.

Taula 1 Afiliats al Règim General de la Seguretat Social a Barcelona Estructura per grans sectors 1986-2002 (% s/total)

	1986	1991	1996	2000	2002
Indústria	36,7	28,0	19,1	15,6	14,0
Construcció	6,0	7,5	4,6	5,6	5,6
Serveis	57,2	64,5	76,1	78,7	80,2

Font: Elaboració pròpia basada en dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Figura 3 Dinàmica sectorial dels assalariats a Barcelona 1996-2002. En nombre d'afiliats al Règim General de l'INSS

En una anàlisi més pormenoritzada resulta força rellevant aclarir quines activitats han aportat els majors contingents de creació de llocs de treball, recomponent les jerarquies de la trama sectorial de Barcelona. Comparem l'evolució entre 1996 i 2002.

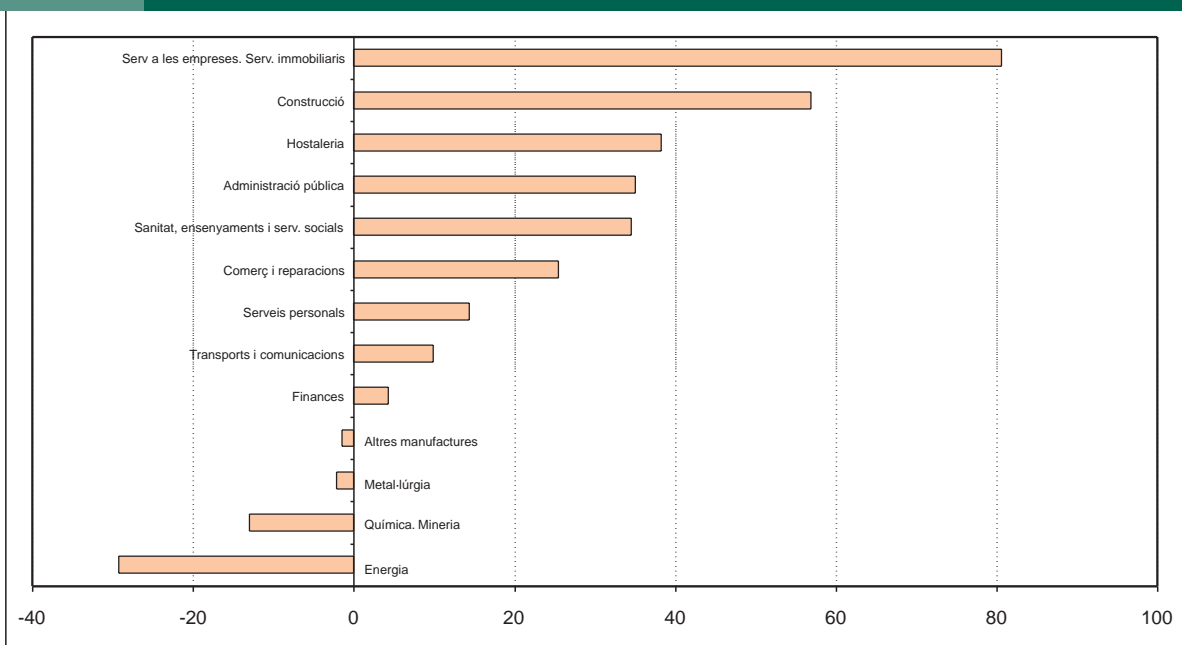
El canvi de més entitat, amb molta diferència, l'han dut a terme els serveis a les empreses. Amb 75.000 nous efectius han reflectit un creixement extraordinari del 80%. Passen a ser la branca líder en nombre de treballadors a la ciutat, i guanyen més de sis punts a l'estructura, on ja suposen el 20%. Són activitats, no cal oblidar-ho, que constitueixen l'objectiu major de la Comunitat Europea perquè influeixen de manera significativa en la productivitat de la indústria, aporten innovacions, coneixement, avantatges concurrencials, i abaratiment de costos a les empreses on presten els seus serveis. En aquest cas, la seva concentració al nucli central de la Regió Metropolitana, com s'ha dit, accentua el seu perfil de servidor de serveis avançats per al conjunt del territori.

A més, i independentment de la seva heterogeneïtat, en conjunt aquest sector dona treball a persones d'alta qualificació en una proporció molt superior a qualsevol altre sector, i mostra una productivitat per persona ocupada també per sobre de la mitjana. Caldria concentrar aquí esforços d'anàlisi pormenoritzat de diagnòstic per subbranques, de previsió de les necessitats en perfils professionals, de xarxa, etc.

A continuació, la dinàmica més significativa la desenvolupa el sector de comerç i reparacions, amb 28.000 llocs addicionals. Cal fixar l'atenció en el fet que el component realment actiu és el del comerç majorista, amb una aportació de més de 17.000 llocs nets, i una variació del 40% sobre el volum de l'any inicial. Aquest és, dintre del comerç, el vector amb més facturació i productivitat per càpita i el de millors salaris. De fet, la segmentació de les grans empreses per funcions ha donat un caràcter diferent a part una important de l'activitat que hi conté aquesta branca: la distribució, l'emmagatzematge, la logística. La part de comerç al detall ha presentat un perfil molt més estable, amb el 13% d'augment d'assalariats.

El tercer contingent d'ocupació neta es materialitza en sanitat, ensenyament i serveis socials, amb 27.000 llocs de treball nets afegits. El volum de generació d'activitat de les administracions públiques i de la construcció és molt semblant, al voltant de 17.000 nous llocs de treball creats a cadascun d'aquests sectors. Però la construcció mereix un comentari a part, en la mesura que això ha suposat un salt del 57% d'increment sobre el montants de partida, la qual cosa ha elevat la participació de la construcció a l'estructura ocupacional de Barcelona del 4,5% el 1996 al 5,6% el 2002, un pes que no sembla preocupant i que podria sostenir-se amb el suport de les inversions per infraestructures que tant es reclamen, si efectivament es materialitzessin.

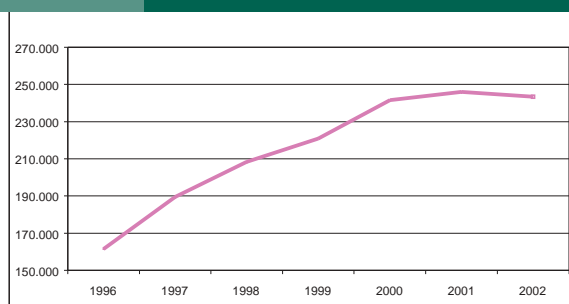
Figura 4 Distribució sectorial dels assalariats a Barcelona. Dinàmica 1996-2002. Variació en %

Hi ha algunes activitats amb increments altament significatius, encara que no es tradueixen en un nombre de treballadors de tant volum perquè parteixen de nivells molt menors: per exemple, el 175% d'increment del sector de serveis informàtics o el 58% de les activitats medioambientals, el 38% de l'hostaleria i restauració, i el 32% de recerca i desenvolupament. Aquests sectors (excepte l'hostaleria) reforcen la línia d'avanç de la innovació en l'estructura productiva de Barcelona.

La variació mitjana del conjunt ha estat del 24%, però el subconjunt de les activitats emergents ha duplicat amb escreix aquesta xifra, fins assolir el 51%.

Figura 5 Evolució de l'ocupació en activitats emergents a Barcelona

5 Una nova etapa

El model de mercat laboral, tal com es configura finalment, presenta una nova problemàtica, uns altres requeriments, un nou diagnòstic de punt de partida.

Hi ha més ocupació que mai. Potser ara més que continuar la línia d'incrementar-la seria preferible insistir en la vessant de la qualitat. Hi ha molt espai per avançar en la qualificació, en la contractació, en la productivitat, i per tant, en els salaris mitjans.

Hi ha dificultats notòries per ajustar els perfils professionals de l'oferta i la demanda. Aquest fet es dona en un moment en què es disposa d'una dotació de capital humà més formada que mai, que fins i tot genera sobreeducació en molts sectors i en gran nombre d'especialitats; que, d'altra banda, presenta els dèficit més vistosos en determinades àrees de formació professional i tècnica, un problema endèmic que cal afrontar amb urgència. A Barcelona, el cost d'oportunitat de posar-se a treballar en lloc de continuar estudiant és la causa d'una important debilitat dels indicadors sobre formació respecte d'altres indrets, especialment al nivell de secundària, que si no s'aborda amb decisió, pot suposar un problema per al futur.

Hi ha, en qualsevol cas, dèficit quantitius per a determinats segments que difícilment es cobriran amb la població autòctona. Tornem a ser davant d'un procés integrador de contingents foranis –sigui amb caràcter temporal o permanent–. Hi ha aquí tota una problemàtica per clarificar, establir i resoldre.

La lectura panoràmica de l'últim decenni no pot ser més que positiva en termes genèrics. Quantitativa i qualitativa. Això no treu que hi hagi –certament és indiscutible– molt treball pendent, garantia de bon funcionament de futur.

Amb una mirada retrospectiva no hi ha dubte que l'apertura europea ens ha afavorit, ha tingut una gran influència sobre l'organització i l'especialització empresarial. Els temors, les inquietuds que en el seu moment la integració europea va despertar respecte a la capacitat de resposta davant una situació de canvi, s'han saldat amb molt profit. La imminent ampliació a 25 països torna a posar sobre la taula interrogants sobre el recorregut futur de les economies espanyola, catalana i barcelonina. Tots els diagnòstics situen la millora de qualitat i la innovació com les claus de volta de l'estratègia que cal establir.

Hi ha factors de permanència, de llarg recorregut que difícilment s'alteraran dràsticament a curt o mig termini, i que donarien una perspectiva optimista en aquestos mateixos terminis –recordem, el 2,2% anual acumulatiu independent de les sensibilitzacions cícliques–. Hi ha enfront preocupacions de molt ampli espectre: demogràfiques, de qualificacions, de trans-

parència del mercat, de gestió del temps, de temporalitat i bones pràctiques, de dificultats per augmentar el pes dels sectors amb més alta escala salarial, de mobilitat metropolitana per assegurar una massa crítica creixent, de salut laboral, de conciliació de la vida laboral i familiar. Cal cercar línies de solució, establir estratègies operatives, propostes legislatives, i fer-ho sense dilació. El *timing* és crucial.

6 Porta 22: identificar i fer accessibles els canvis

L'instrument municipal d'actuació directa en el camp de l'ocupació a Barcelona ha estat i és Barcelona Activa, que ha concentrat en l'espai que va deixar lliure una antiga gran indústria, un viver d'empreses, un centre de serveis avançats, uns espais de formació, una empresa de capital risc, i molt recentment un espai d'identificació i divulgació de nous perfils professionals: la Porta 22. Tot un canvi en ell mateix.

Molt oportunitat, Porta 22 obre un espai especialitzat en ocupacions de futur, que promou la sintonia entre dotació de capital humà i previsió de demanda d'ocupacions emergents. Una línia d'actuació compartida amb La Villette de París sota els auspicis de la Comunitat Europea, que vol contribuir al fet que ens adequem als nous temps, que augmenta la transparència del mercat laboral, que apunta noves sortides als professionals. Una eina idònia per a un àmbit econòmic que està canviant.